

ඔසු වවමු

ඉසුරු ලබමු

7.හීන් මිදි

උද්භිද නාමය - *Premna obtusifolia* Linn

ශාක කුලය - VERBENACEAE

පොදු සිංහල නම හීන් මිදි

සංස්කෘත නාමය - අග්නිමත්ථ

ද්‍රවිඩ නාමය - මුන්නෙයි

ඉංග්‍රීසි නාමය- Headache Tree

රෝපණ ද්‍රව්‍ය - අතු කැබලි

ඖෂධ සදහා ගැනෙන ව්‍යවහාර අංග-

මුල් විශේෂය.

පොතු හා කොළද ගනු ලැබේ

හැදින්වීම

මිදි නමින් හැඳින්වුවද මෙය ද්‍රාක්ෂා කුලයේ මිදි නොවේ. එය වැල් විශේෂයකි. මෙම මිදි වර්ගය නිර්ගුණ්‍ය කුලයට අයත් පදුරුමය ගස් විශේෂයකි. මහපස් මුලට අයත් එක් වර්ගයක් වන අතර ජීවරතාශක ඖෂධයකි.

වියළි හා අතරමැදි කලාප පරිසරවල හොඳින් වැඩෙන ශාකයකි.

උද්භිද විද්‍යාත්මක විස්තරය -

පදුරක් හෝ ගසකි. මීටර් 8-10ක් දක්වා උස යන අතර කලාතුරකින් අභිරෝහක හෝ බිම දූවන වැලකි. කඳේ මධ්‍ය කොටසේ විශ්කම්භය සෙ.මී. 10ක් පමණ වේ. ලපටි අතු ලා කොළ පැහැතිව සිහින්ය. කඳ මෝරනවිට දුඹුරු පැහැයක් ගනියි. පර්ව වලයාකාරය. ප්‍රධාන අන්තර් පර්ව අතර දුර සෙන්ටිමීටර් 1-6 කි. පත්‍ර කැළැල් සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රමුඛ හා වල්කමය වේ. පත්‍ර ද්විකාන්තරික සම්මුඛය. පතන ශීලීය. පත්‍ර වෘත්ත සිහින් හෝ ඉතා සිහින්ය. පත්‍ර තලදෙකම ඒකාකාරිව තද කොළ පාට හෝ යට පෘෂ්ඨය තරමක් ලා පැහැතිය. පත්‍ර ඉලිප්සාකාර හෝ ආයතන ඉලිප්සාකාර ය. පුෂ්ප මංජරිය අග්‍රස්ථිතයි. සංයුක්ත බහුඅක්ෂයකි. පුෂ්ප රාශියකි. මල් ඉතා කුඩා අතර අප්‍රසන්න ඇරෝ මැටික සුවඳකි. එලය අස්ථිලයකි. උප ගෝලාකාරයි.

කෘෂි විද්‍යාත්මක විස්තරය

හීන් මිදි ශාකයේ හොඳින් මේරු සෙන්ටිමීටර් පහළොවක් පමණ දිග අතු කැබලි ගෙන පොහොර පස් මිශ්‍රණය සහිත පොලිතින් බඳුන්වල සිටි විය යුතුය. මෙසේ සිටුවා සෙවණ සහිත ස්ථානයක මාස තුනක් පමණ තැබිය යුතුය. හොඳින් ජලය සැපය යුතුවේ. හීන් මිදි ශාකය පැතිරී වැඩෙන ශාකයක් බැවින් වලවල් අතර පරතරය අවම වශයෙන් මීටර් 3*3 ක් පමණ තැබිය යුතුය. අස්වන්න වශයෙන් මුල් ලබා ගන්නා බැවින් වැඩෙන ශාකය කප්පාදු කර තබා ගැනීමෙන් ක්ෂේත්‍රයක සිටුවන ලබන ශාක

ප්‍රමාණය වැඩි කර ගත හැකිය. එවිට වැඩිපුර මුල් ප්‍රමාණයක් ලබාගත හැකිය.

අතු පැල කර ගැනීම සදහා තවාන් පොහොර මිශ්‍රණය යොදා ගත හැකිය.

අස්වනු නෙලීම හා ගබඩා කිරීම

මුල් ගලවා ගැනීමේදී එක් ශාකයක එක් පැත්තකින් මුල් හතරෙන් එකක් පමණ කපා ඉවත් කර අනතුරුව එම කොටස කොහුබත් හා කොම්පෝස්ට් පොහොර පිරවිය යුතුය. මාස හයකට පමණ පසු නැවත අස්වැන්න ලබා ගැනීමේදී මුලින් මුල් ලබාගත් දිශාවට විරුද්ධ දිශාවෙන් මුල් කපා ඉවත් කර ගත හැකිය. ඒවන විට ඊට කලින් මුල් ලබාගත් කොටස නැවත හොඳින් මුල් අල්ලා ශක්තිමත්ව ඇති අය දැයි පරීක්ෂා කර බැලිය යුතුය.

වර්තමාන භාවිතය හා වෙළදපළ තත්ත්වය

ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය සදහා අති බහුල භාවිතයකින් යුතු ඖෂධීය අමුද්‍රව්‍යයක් වන වාර්ෂිකව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආයුර්වේද නිෂ්පාදනාගාරවල කිලෝ ග්‍රෑම් 50000 ක් පමණ භාවිතා වෙයි . බොහෝවිට වියළි ශාක ද්‍රව්‍ය ලෙස භාවිතයට ගෙන ඇත. බොහෝ සෙයින් හීන්මිදි .දේශීයව සපයා ගන්නා ඖෂධීය අමුද්‍රව්‍යයකි.

වර්තමාන වෙළදපල මිල අනුව වියළි කි. ග්‍රෑ. එකක් රු.250.00 පමණ වෙයි.

සැකසුම

වෛද්‍ය ලක්ශාන්ත ගුණසිංහ

ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී- ගගවට කෝරළය